

Hedvika Fajkusová, Strojky Václava Jíry. Bakalářská práce. 2016

Studentka si vybrala jako téma své práce osobnost lounského rodáka Václava Jíry, v dnešní době více méně pozapomenutého umělce (jeho jméno například nezmiňují ani „akademické“ *Dějiny českého výtvarného umění*). Soustředila se přitom hlavně na jeho strojky – nejzajímavější a nejoriginálnější část jeho celoživotního díla.

Práce je strukturována jasně a logicky. V úvodu autorka ve zkratce představuje umělcovu osobnost a jeho dílo. Věnuje se jeho školení, cestám, grafikám, figurálním malbám, krajinomalbám ad. Po této pasáži následuje kapitola o vztahu stroje a umění, která je důležitá pro pochopení Jírových strojků. Ve zkratce autorka přibližuje nejdůležitější výstavy a umělce, kteří se tematikou stroje zabývali, a to od poloviny 19. století až do poloviny 20. století.

Následuje hlavní část práce. V ní oceňuji zejména nový pokus o kontextualizaci Jírových strojků, a to na pozadí vývoje světového umění 60. let 20. století. Autorka zcela adekvátně srovnává Jírův důraz na procesuální charakter uměleckého díla s tehdejší progresivní tvorbou hnutí Fluxus, akčním uměním ad. Nechybí přitom ani očekávaná komparace s Tinguelym, skupinou Zero, nebo Alešem Veselým. Těmto pasážím by však prospěla detailnější argumentace, která by Jírovu pozici vysvětlila přesněji. Mimo jiné by tomu mohlo napomoci i srovnání s dílem Vratislava Karla Nováka, ke kterému má Jíra z českých umělců zřejmě nejblíže a kterého autorka vůbec nezmiňuje. Její základní interpretace je nicméně přesvědčující. Platí to i o závěru práce, kde se pisatelka vrací k dějinám vztahu stroje a výtvarného umění a Jíru srovnává s umělci první poloviny 20. století, jejichž tvorbu popsala v již zmíněné kapitole. Znova by ale byla namísto detailnější komparace, subtilněji postihující shody a rozdíly v přístupech jednotlivých výtvarníků.

Stěží lze asi přijmout autorčinu tezi, že Jíru v počátcích tvorby strojků nenapadlo, že vytváří umění, jelikož díla právě v kontextu výtvarného umění prezentoval. Odpověď by si zasloužila otázka, proč vlastně Jíra zůstává do dnešní doby více méně neznámým. Bylo to opravdu jen Jírovým „laxním“ a „lhostejným“ přístupem, nebo je celá tato problematika složitější? Zřejmě ano, avšak řešení by vyžadovalo hlubší zamyšlení se nad celkovým uměleckým vývojem druhé poloviny 20. století a jeho přehodnocováním současnými dějinami umění. Tato otázka je složitá a překračuje rámec bakalářské práce.

Přes uvedené výtky (k nimž patří i zcela neadekvátní citace v pozn. 113) hodnotím práci jako originální a přínosnou. Bakalářskou práci Hedviky Fajkusové proto **doporučuji** k obhajobě a hodnotím známkou **velmi dobře**.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'T. Winter'.

doc. PhDr. Tomáš Winter, Ph.D.